

підрозділів ДСБЕЗ МВС України щодо протидії злочинам у сфері закупівель за державні кошти / М. Г. Риков, В. Р. Сливенко // Проблеми удосконалення законодавства і практики протидії злочинності у сфері господарської діяльності : матеріали міжнар. наук.-практ. семінару. – Ірпінь : Нац. ун-т Держ. податк. служби, 2009. – С. 211–214. 4. Сливенко В. Р. Організаційні засади протидії підрозділами ДСБЕЗ МВС України злочинам у процесі державних закупівель / Л. П. Скалозуб, В. І. Василичук, В. Р. Сливенко // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. – 2009. – № 5. – С. 83–91. 5. Скалозуб Л. П. Протидія правопорушенням при здійсненні закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти / Л. П. Скалозуб, В. І. Василичук // Митна справа. – 2007. – № 5. – С. 72–76. 6. Протидія підрозділами ДСБЕЗ МВС України злочинам під час проведення державних закупівель на підприємствах залізничного транспорту : наук.-метод. рек. / [В. В. Коряк, В. Р. Сливенко, В. П. Сокіркога ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужі. – К., 2011. – 94 с. 7. Запобігання злочинам, пов'язаним з незаконним використанням бюджетних коштів : наук.-практ. посіб. / [В. В. Кулаков, В. В. Лень, С. С. Мірошніченко та ін.]. – Запоріжжя : Дніпровський металург, 2011. – 289 с. 8. Водоласкова К. Ю. Правопорушення у галузі державних закупівель / К. Ю. Водоласкова // Право та управління. – 2011. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/prtup/2011_2/pdf/11vkjgdz.pdf.

Надійшла до редколегії 22.05.2012

Рассмотрено современное состояние и перспективные направления формирования частных методик расследования преступлений, совершенных в сфере осуществления государственных закупок. Предложено собственное видение иерархической структуры криминалистических методик разных уровней: межвидовых, комплексных и подвидовых.

The current state and perspective directions of the formation of particular methods of investigation of crimes committed in the field of realization of the public purchasing are considered. Own vision of hierarchical structure of criminalistics methods at different levels: inter-specific, complex, and sub-specific, – is offered.

УДК 343.12(477)

В. І. Фаринник

ПОЧАТОК ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Висвітлено новели прийнятого Кримінального процесуального кодексу України, що стосуються стадії початку досудового розслідування як інституту, який зазнав найбільш суттєвих змін. Розкрито особливості визнання осіб потерпілими та підозрюваними і забезпечення їх процесуальних прав, а також інші особливості кримінального переслідування за новим Кодексом. Наведено зразки бланків процесуальних документів, розроблені МВС України у відповідності до Кодексу.

© Фаринник В. І., 2012

Прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України, що відповідав би сучасним демократичним стандартам, є однією з умов членства України у Раді Європи. Таким чином, Україна виконала своє зобов'язання та 13 квітня 2012 року Верховна Рада України ухвалила новий КПК [1], норми якого запрацюють вже у листопаді поточного року.

Відповідно до його положень в кримінальне процесуальне законодавство України вводиться ряд нових інститутів. Зокрема, впроваджуються «кримінальні правопорушення» (які поділятимуться на злочини та кримінальні проступки), ліквідовуються стадія порушення кримінальної справи та інститут повернення кримінальної справи на додаткове розслідування; вводиться новий суб'єкт кримінального провадження – «слідчий суддя»; запроваджується дистанційне досудове розслідування тощо.

Хотілось би зупинитись на одному з інститутів, який зазнав найбільш суттєвих змін, – початку досудового розслідування. Адже, враховуючи сталу тенденцію в країні до збільшення кількості зареєстрованих заяв і повідомлень про злочини (у 2000 р. – 1,8335 млн; у 2004 – 2,6296; у 2008 – 2,8743; у 2010 – 3,1124; у 2011 – 3,3465) та передбачений законодавством перерозподіл підслідності злочинів, що призвів до суттєвого зростання рівня навантаження на слідчих органів внутрішніх справ (вони здійснюють провадження майже у 95 % кримінальних справ), питання належного законодавчого забезпечення початку досудового слідства набуває особливо значення. Оперативне реагування на зазначені звернення громадян здійснюється в усіх випадках, однак лише 30 % заяв та повідомлень містять достатні дані про вчинення злочину, за якими, відповідно, здійснюється повноцінне розслідування. Щодо інших же 70 % звернень, які не містять подібних відомостей, приймається рішення про відмову в порушенні кримінальної справи [2].

Саме тому важливою новелою нового Кримінального процесуального кодексу України є положення щодо відмови від інституту порушення кримінальної справи. За таких умов громадяни матимуть змогу реалізувати право на захист своїх інтересів одразу після надходження заяви чи повідомлення про злочин. Зазначене виключить «конфлікти» між працівниками правоохоронних органів та громадянами, оскільки кожна заява, кожне повідомлення громадянина будуть розглянуті та, відповідно, будуть прийняті рішення щодо них.

Відсутність дослідчої перевірки також дозволить уникнути повторного проведення деяких процесуальних дій (опитування – допит). Цілком зрозумілим є обурення громадян з цього приводу, адже їм необхідно двічі з одного приводу з'являтися до правоохоронного органу. Аналогічна ситуація й щодо проведення експертних досліджень: методика одна, а підсумкові документи лише змінюють назву – довідка спеціаліста (експерта) та висновок.

Щоб порушити кримінальну справу, наприклад, про шахрайство у фінансовій сфері, потрібно провести дослідження, вилучити документи в організаціях, нотаріальних конторах, банківських установах. Чинне законодавство не дозволяє це зробити, якщо кримінальну справу не порушено. Тому слідчому необхідно організувати проведення попереднього дослідження, а після порушення кримінальної справи – повноцінної експертизи, що зумовлює спричинення державі значних матеріальних збитків та не сприяє процесуальній економії. Строки ж спливають, витрачаються державні кошти, які можливо використати для поліпшення матеріальної бази правоохоронних органів. До того ж цей факт виставляє у ролі «винних» насамперед правоохоронців, які, на думку потерпілих, не працюють належним чином. Саме ці чинники обумовили пропозиції авторів нового КПК України відмовитись від дослідчої перевірки та від стадії порушення кримінальної справи взагалі.

Таким чином усувається найістотніша бюрократична перепона у кримінальному провадженні, значною мірою заощаджуються дорожочинний час, людські та матеріальні ресурси, відпадає необхідність повторного проведення однієї й тієї ж процесуальної дії з тими ж самими людьми та об'єктами (опитування – допит, дослідження спеціаліста – експертне дослідження) тощо.

Знову ж таки за цих умов заявники матимуть змогу реалізувати право на захист одразу після відповідного звернення до правоохоронних органів. Адже нині за значною кількістю заяв виноситься рішення про відмову в порушенні кримінальної справи й, відповідно, ускладнюється, а то й унеможлиблюється відновлення порушених прав громадян.

Дані положення сприймаються позитивно також у зв'язку з тим, що вони цілком і повністю розкривають задекларовані на конституційному рівні права громадян на звернення до органів державної влади за захистом своїх прав та свобод [3].

Згідно з новим КПК України слідчий, прокурор не пізніше 24 годин після подання заяви* (додаток А), повідомлення про кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ними з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язані внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування.

Слідчий відразу (в найгіршому разі – через 24 години) після вчинення кримінального правопорушення матиме можливість проводити повний комплекс слідчих (розшукових) дій, необхідних для повного, всебічного та неупередженого досудового розслідування. Крім того, слідчий матиме право проводити негласні слідчі

* МВС розроблено бланки процесуальних документів, які використовують під час проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, у відповідності до положень нового Кримінального процесуального кодексу України.

(розшукові) дії, які значно розширюють його процесуальні права та можливості [1].

Із заявою чи повідомленням може звернутися як заявник, так і потерпілий. Новий кримінальний процесуальний закон розрізняє цих суб'єктів. Більше того, він наділяє заявника певними правами вже на стадії реєстрації заяви (право отримати від органу, до якого він подав заяву, документ (додаток Б), що підтверджує її прийняття і реєстрацію, підтверджувати факти, викладені в заяві, речами та документами, а також отримати інформацію про закінчення досудового розслідування). Завдяки цьому заявник практично відразу матиме суттєвий арсенал прав для відстоювання своїх інтересів.

Позитивним є й крок щодо додаткового визначення такого суб'єкта як потерпілий, адже за новим КПК України потерпілим може бути визнано і юридичну особу. Потерпілим, згідно з положеннями нового КПК України, є фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди. Права і обов'язки потерпілого виникають в особі з моменту подання заяви про вчинення щодо неї кримінального правопорушення (додаток В), а не так, як раніше, коли їй з метою реалізації своїх законних прав доводилось чекати винесення постанови про визнання потерпілим. Обсяг прав потерпілого значно ширший, аніж у заявника, тому не даремно законодавець передбачив необхідність вручення пам'ятки про його процесуальні права та обов'язки особою, яка прийняла заяву про вчинення кримінального правопорушення. Маніпулювання громадянами можливістю автоматичного набуття статусу потерпілого унеможливується шляхом закріплення у КПК України права слідчого відмовити у такому визнанні.

Проблемою було раніше й те, що не могли визначитись щодо статусу потерпілого в разі смерті особи, адже інколи всі родичі померлого з різних причин хотіли набути цих прав. За новим же КПК України у разі, якщо внаслідок вчинення кримінального правопорушення настала смерть особи або особа перебуває у стані, який унеможливує подання нею відповідної заяви, потерпілим визнається лише одна особа з числа близьких родичів чи членів сім'ї, яка подала заяву про залучення її до провадження як потерпілого. Й лише за відповідним клопотанням, на розсуд слідчого, потерпілими також може бути визнано декілька осіб.

Після того, як особа, яка перебувала у стані, що унеможливує подання нею відповідної заяви, набуде здатності користуватися процесуальними правами, вона може подати заяву про залучення її до провадження як потерпілого. Якщо ж особа не подала заяву про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяву про залучення її до провадження як потерпілого, то слідчий, прокурор, суд мають право визнати особу потерпілою лише за її письмовою згодою. За відсутності такої згоди особа в разі

необхідності може бути залучена до кримінального провадження як свідок.

Якщо порівнювати форми подання заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення, то вони залишилися незмінними. Заяви або повідомлення про кримінальне правопорушення можуть бути як усними, так і письмовими. Позитивним є й те, що форма таких заяв не визначена, й люди матимуть можливість у будь-якому форматі подати заяву, і жодна посадова особа правоохоронного органу не матиме змоги відмовити в її прийнятті.

Задля попередження подання завідомо неправдивих заяв про злочини заявник, згідно зі ст. 383 КК України, попереджатиметься про відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення [4].

Ще одним приводом для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань та початку відповідного розслідування може бути самостійне виявлення працівником правоохоронного органу ознак кримінального правопорушення. Наприклад, у процесі розслідування одного кримінального правопорушення слідчий виявлятиме ознаки іншого. У разі, якщо кримінальне правопорушення виявляється безпосередньо працівником правоохоронного органу, він складатиме рапорт (додаток Г) із зазначенням відомостей, що вноситимуться до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Позитивним положенням нового Кодексу є також те, що саме керівник органу досудового розслідування буде визначати попередню кваліфікацію кримінального правопорушення та слідчого (слідчих), який буде здійснювати досудове розслідування (додаток Д). Наділення такого суб'єкта подібними повноваженнями стане надійною гарантією недопущення приховання кримінальних правопорушень від обліку.

Варто наголосити ще на одній особливості кримінального переслідування за новим КПК України, якою є інститут «повідомлення про підозру» (дещо схоже між теперішньою стадією порушення кримінальної справи стосовно особи та пред'явленням обвинувачення). Однак кардинальна відмінність полягає у тому, що з моменту повідомлення особі про підозру вона набуває процесуального статусу «підозрюваний», чого немає зараз під час порушення кримінальної справи стосовно особи. Остання, знаючи про порушену стосовно неї справу, має обмежені процесуальні права.

Цікаво дане питання врегульовано у кримінально-процесуальному законодавстві Республіки Молдова, де з моменту порушення кримінальної справи стосовно особи вона вважається підозрюваною [2].

Історія становлення інституту «повідомлення про підозру» свідчить про те, що подібні положення містилися й у нормативно-правових актах, що діяли іще до набуття Україною незалежності, зокрема, у Статуті кримінального судочинства 1864 р., першому республіканському КПК 1922 р. тощо. Проте низький освітній рівень поліцейських чиновників, панування інквізиційного процесу,

що наділяв їх великою владою й позбавляв підозрюваного (обвинуваченого) будь-яких прав, негативно пливали на стан досудового провадження того часу [2].

Як зазначалося, значна схожість щодо цього інституту існує й у порівнянні з чинним КПК. Фактично зміст письмового повідомлення про підозру відповідає вимогам, що висуваються до постанов про притягнення як обвинуваченого, але це вже інший процесуальний документ (додаток Ж).

У Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також у подальших тлумаченнях Євросуду обвинуваченим вважається підозрювана особа, якій пред'явлено обвинувачення в будь-якому вигляді.

Змісту письмового повідомлення про підозру, а також порядку і строкам його вручення окремо присвячено главу в новому КПК – 22-гу, що свідчить про особливу важливість вказаного інституту [1].

Новим КПК внесено зміни до порядку набуття статусу підозрюваного. Підозрюваним є особа, якій повідомлено про підозру або особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення. Одночасно змінено момент набуття особою статусу обвинуваченого. Чинний КПК передбачає, що обвинуваченим є особа, щодо якої винесена постанова про притягнення як обвинуваченого. На відміну від чинного, новий КПК визначає обвинуваченим особу, обвинувальний акт щодо якої переданий до суду. Таким чином, на досудовому провадженні буде лише один суб'єкт, щодо якого здійснюватиметься кримінальне переслідування, – підозрюваний.

Статтею 276 КПК України передбачено виключні випадки обов'язкового повідомлення про підозру, зокрема: затримання особи на місці вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо після його вчинення; обрання до особи одного з передбачених КПК запобіжних заходів; наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення [1].

При цьому слідчий та прокурор зобов'язані невідкладно повідомити підозрюваному про його права, а на прохання підозрюваного – детально роз'яснити кожне із зазначених прав, про що вручається відповідна пам'ятка.

Пам'ятка передбачає собою узагальнення витягів з нормативно-правових актів, що закріплюють права та обов'язки підозрюваного. Зокрема, пам'ятка включає в себе деякі положення Конституції України [3], Кримінального процесуального кодексу України [1], Закону України «Про попереднє ув'язнення» [5] тощо.

У пам'ятці також буде примітка про те, що на всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право примиритися з потерпілим і укласти відповідну угоду, а також за відсутності потерпілого – угоду про визнання винуватості з прокурором (також є новим у кримінальному судочинстві нашої держави). У зв'язку з цим у передбачених законом України про кримінальну відпові-

дальність та КПК України випадках примирення та визнання винуватості є підставою для закриття кримінального провадження.

Позитивним є те, що із запровадженням пам'ятки про права та обов'язки підозрюваного уповноваженій службовій особі не потрібно буде їх роз'яснювати та складати про це відповідний протокол, а підозрюваний матиме можливість у будь-який час «звернутись» до неї та дізнатись про свої права й обов'язки на зазначеній стадії. Це сприятиме процесуальній економії, зменшенню документообігу та підвищенню рівня обізнаності підозрюваних у вчиненні кримінальних правопорушень.

За новим КПК письмове повідомлення про підозру складається прокурором або слідчим за погодженням з прокурором і має містити таку інформацію: прізвище та посаду слідчого, прокурора, який здійснює повідомлення; анкетні відомості особи (прізвище, ім'я, по батькові, дату та місце народження, місце проживання, громадянство), яка повідомляється про підозру; номер кримінального провадження, у межах якого здійснюється повідомлення; зміст самої підозри, правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; стислий виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, у тому числі зазначення часу, місця його вчинення, а також інших суттєвих обставин, відомих на момент повідомлення про підозру; права підозрюваного; особистий підпис слідчого, прокурора, який здійснив повідомлення.

Письмове повідомлення про підозру вручається в день його складення слідчим або прокурором. Обмежений термін вручення сприятиме своєчасному та ефективному проведенню слідчим досудового розслідування, а також належному керівництву досудовим розслідуванням прокурором.

Контроль прокурора за кожним повідомленням особи про підозру є запорукою дотримання прав суб'єктів стосовно яких здійснюється кримінальне переслідування.

У разі затримання особи таке повідомлення вручається не пізніше 24 годин з моменту її затримання. Якщо особі з різних причин не вручено повідомлення про підозру після двадцяти чотирьох годин з моменту затримання, така особа негайно звільняється. Зазначене зумовлене політикою гуманізації кримінального процесуального законодавства в нашій державі – якомога зменшити випадки затримання осіб, що підозрюються у вчиненні кримінальних правопорушень, до винесення вироку судом.

Відомості про повідомлення про підозру невідкладно будуть вноситись до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Таким чином, у Реєстрі буде міститись інформація про всіх підозрюваних, що вчинили кримінальні правопорушення на території України, із зазначенням їхніх анкетних даних.

До Єдиного реєстру матимуть доступ працівники слідчих підрозділів, які і будуть вносити відповідні відомості про підозрюваного,

а також прокуратури всіх рівнів з правом такого ж внесення та контролю за належним внесенням інформації з метою недопущення будь-яких порушень слідчими.

Повідомлення про нову підозру або зміну раніше повідомленої підозри здійснюється у такому ж самому порядку. У разі повідомлення про підозру прокурором повідомлення про нову підозру або зміна раніше повідомленої підозри здійснюється виключно прокурором. Тобто слідчий, виявивши нові обставини в матеріалах кримінального провадження, які будуть впливати, наприклад, на зміну кваліфікації діяння, повинен перед прокурором клопотати про необхідність зміни підозри. Це свідчить про унеможливлення слідчим самостійно змінити кваліфікацію, що виключить маніпулювання, пов'язані зі зміною кваліфікації з тяжкого злочину на менш тяжкий і навпаки.

Свої особливості має повідомлення про підозру окремих категорій осіб, які займають відповідальне становище в суспільстві, що є своєрідною гарантією безпідставного їх переслідування.

Так, статтею 481 КПК передбачено, що письмове повідомлення про підозру адвокату, депутату місцевої ради, депутату Верховної Ради Автономної Республіки Крим, сільському, селищному, міському голові здійснюється Генеральним прокурором України, його заступником, прокурором Автономної Республіки Крим, області, міст Києва або Севастополя в межах його повноважень. Повідомлення про підозру здійснюватиме лише Генеральний прокурор України: народним депутатам України, кандидатам у Президенти України, Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Голові Рахункової палати, його першому заступнику, заступникам, головному контролеру, секретареві Рахункової палати, заступникам Генерального прокурора України. Судді Конституційного Суду України, професійному судді, присяжному та народному засідателю на час здійснення ними правосуддя повідомлення про підозру здійснює Генеральний прокурор України або його заступник [1].

Отже, початок досудового розслідування як стадія кримінального провадження буде здійснюватись під наглядом керівника органу досудового розслідування, який, в свою чергу, контролюватиметься прокурором, що зумовить появу «взірцевих» матеріалів кримінального провадження. Закріплені у КПК України положення ґрунтуються на досвіді роботи міжнародних та європейських правоохоронних органів і увібрали в себе найбільш демократичні тенденції, які прописані у Загальній декларації прав людини [6], Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [7], Міжнародному пакті про громадянські і політичні права [8] та інших міжнародних нормативно-правових актах, ратифікованих Верховною Радою України.

Зараз у науковців та практиків існує безліч думок про інститут повідомлення про підозру. Дехто його схвалює, інші критикують, однак про його дієвість можна буде говорити тільки після його

«перевірки» практикою. МВС України в цілому схвалює даний інститут, очікується, що з його запровадженням проведення досудового розслідування буде ефективнішим. У будь-якому випадку 19 листопада новий Кримінальний процесуальний кодекс набере чинності, та незалежно від того, які на той час переважатимуть переконання в суспільстві щодо його ефективності, органи досудового розслідування мають неухильно дотримуватися його положень.

Сьогодні Міністерством внутрішніх справ України ведеться підготовка до роботи за новим Кримінальним процесуальним кодексом України, який закріплює чимало положень, що раніше не використовувалися у процесуальній діяльності слідчого.

Список літератури: 1. Кримінальний процесуальний кодекс України : від 13 квіт. 2012 р. [Електронний ресурс] // Голос України. – 2012. – № 90–91. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. – Набирає чинності 19 листоп. 2012 р. 2. Татаров О. Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України : теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) : [монографія] / Татаров О. Ю. – Донецьк : ТОВ «ВПП «ПРОМІНЬ», 2012. – 640 с. 3. Конституція України : прийн. на 5-й сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. 4. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : від 5 квіт. 2001 р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. 5. Про попереднє ув'язнення : закон України від 30 черв. 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12>. 6. Загальна декларація прав людини : прийн. та проголош. Ген. Асамблеєю ООН 10 груд. 1948 р. // Офіційний вісник України. – 2008. – № 93. – Ст. 3103. 7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 4 листоп. 1950 р. // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13. 8. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права [Електронний ресурс] : прийн. Ген. Асамблеєю ООН 16 груд. 1966 р. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

Надійшла до редколегії 02.07.2012

Отражены новеллы принятого Уголовного процессуального кодекса Украины, касающиеся стадии начала досудебного расследования как института, который претерпел наиболее существенные изменения. Раскрыты особенности признания лиц потерпевшими и подозреваемыми и обеспечения их процессуальных прав, а также другие особенности уголовного преследования по новому Кодексу. Приведены образцы бланков процессуальных документов, разработанные МВД Украины в соответствии с Кодексом.

The novels of the accepted Criminal judicial code of Ukraine, touching the stage of beginning of pre-trial investigation as institute that suffered the most substantial changes, are reflected. The features of confession the persons as victims and suspects and providing of their judicial rights, and also other features of the criminal proceeding on new Code, are exposed. The standards of forms of judicial documents, worked out by MIA of Ukraine in accordance with Code, are brought.

ДОДАТОК А

ПРОТОКОЛ
прийняття заяви про вчинене кримінальне правопорушення
(або таке, що готується)

Місто (сел.) _____ «__» _____ 20__ року
«__» ГОД. «__» ХВ.

(слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, найменування органу, прізвище, ініціали)

у присутності осіб:

(їх прізвище, ім'я, по-батькові, дата народження та місце проживання)

_____,
яким заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання: _____

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються

при проведенні процесуальної дії, підписи осіб)

з дотриманням вимог ст. 60, 104, 214 КПК України прийняв усну заяву від:

(прізвище, ім'я, по батькові, рік народження, посада,

місце роботи і проживання заявника, контактний телефон,

документ, що посвідчує особу)

про _____
(кримінальне правопорушення)

Гр. _____ попереджений про кримінальну
(прізвище, ініціали заявника)

відповідальність згідно зі ст. 383 КК України за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину.

(підпис заявника)

Гр. _____ роз'яснено права заявника
відповідно до ст. 60 КПК України:

- 1) отримати від органу, до якого він подав заяву, документ, що підтверджує її прийняття і реєстрацію;
- 2) подавати на підтвердження своєї заяви речі і документи;
- 3) отримати інформацію про закінчення досудового розслідування.

(підпис заявника)

Гр. _____ заявив:
(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ ЗАЯВИ:

1. Обставини події (дата, час, місце): _____

2. Яку матеріальну шкоду завдано протиправними діями, на яку суму, яким способом злочинці заволоділи майном (проникнення у житло чи інше приміщення, напад, вимагання, обман чи зловживання довірою); якщо проникнення, то яким шляхом (злам запірних пристроїв, підбір ключа, виставлення вікна, через квартиру, іншим способом); яке майно викрадено, де воно знаходилося, наявність документів, які підтверджують придбання і вартість втраченого майна, його прикмети, коли і де придбано: _____

3. Чи застосовувалося фізичне насильство або погроза його застосування, у чому це конкретно виявилось, які предмети (ніж, пістолет, газовий балончик, палиця тощо) використовувалися під час нападу? Якщо було вимагання майна чи права на нього або вчинення будь-яких дій майнового характеру з погрозою застосування насильства, заподіяння тілесних ушкоджень, пошкодження майна тощо, то в чому конкретно виявилися ці дії? _____

4. Чи заподіяні кому-небудь тілесні ушкодження, до якого медичного закладу звертався, де він розташований, чи перебував на стаціонарному або амбулаторному лікуванні? _____

5. Чи бачив особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, чи може її впізнати, за якими прикметами? _____

6. Чи підозрюється хто-небудь у вчиненні кримінального правопорушення? Якщо так, то вказати з якої причини, а також відомості про цю особу:

7. Чи були очевидці вчинення кримінального правопорушення, що відомо про них? _____

Заявником зазначено: _____

(власноручно написати про ознайомлення та правильність викладених даних)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище заявника)

Заяву прийняв:

_____ (слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, посада, підпис, прізвище, ініціали)

«__» _____ 20__ року

ДОДАТОК Б

(прізвище, ініціали заявника *(потерпілого)*)

індекс, адреса)

**ДОВІДКА
про прийняття і реєстрацію заяви**

Відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 60 КПК України *(п. 2 ч. 2 ст. 56 КПК України)* повідомляю, що подана Вами заява (повідомлення) про кримінальне правопорушення:

(коротке викладення наведених обставин кримінального правопорушення)

«__» _____ 20__ року прийнята та «__» _____ 20__ року зареєстрована в Єдиному реєстрі досудових розслідувань, реєстраційний № _____. Розпочато досудове розслідування.

(слідчий, прокурор, посада, підпис, прізвище, ініціали)

«__» _____ 20__ року

ДОДАТОК В

_____ (посада слідчого, найменування органу,

_____ прізвище, ініціали посадової особи)

_____ (прізвище, ініціали особи)

_____ (адреса, телефон)

_____ (відомості про паспорт, інший документ,

_____ що посвідчує особу)

З А Я В А
про залучення до провадження як потерпілого

_____ (коротко викладаються обставини кримінального правопорушення)

У зв'язку з тим, що внаслідок вказаного кримінального правопорушення мені завдано шкоду, на підставі ч. 3 ст. 55 КПК України прошу залучити мене як потерпілого до кримінального провадження, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____.

« ____ » _____ 20 __ року

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Заяву прийняв:

_____ (слідчий, прокурор, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

ДОДАТОК Г

**Начальнику /
керівнику органу прокуратури**

(найменування органу досудового

розслідування / органу прокуратури)

(прізвище, ініціали)

**РАПОРТ
про виявлення кримінального правопорушення**

Доповідаю Вам про те, що _____

(зазначити дату та джерело виявлення обставин кримінального правопорушення)

(зміст обставин)

(за наявності потерпілого або заявника вказати прізвище, ініціали, назву підприємства, установи, організації тощо)

Попередня правова кваліфікація кримінального правопорушення:
п. ____ ч. ____ ст. ____ КК України.

(посада, прізвище, ініціали, підпис посадової особи)

« ____ » _____ 20 __ року

ДОДАТОК Д

Слідчому / керівнику

_____ (найменування органу досудового

_____ розслідування / іншого підрозділу органу

_____ внутрішніх справ, ініціали, прізвище)

Д О Р У Ч Е Н Н Я
про проведення досудового розслідування

Місто (сел.) _____ «__» _____ 20__ року

Відповідно до вимог ст. 39, 214 КПК України доручаю провести досудове розслідування за заявою (повідомленням) _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові заявника, відомості про інше джерело обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення)
про вчинення кримінального правопорушення _____

_____ (короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення)

Вимагаю вжити заходів щодо всебічного, повного і неупередженого дослідження всіх обставин кримінального провадження, надати їм належну правову оцінку та прийняти законні процесуальні рішення у передбачені кримінальним процесуальним законодавством строки.

Начальник _____
(найменування органу досудового розслідування, підпис, ініціали, прізвище)

ДОДАТОК Ж

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про підозру**

Місто (сел.) _____ «__» _____ 20__ року

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від «__» _____ 20__ року, за ознаками _____

(правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність)
та встановивши наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст. 42, 276, 277, 278 КПК України, –

ПОВІДОМИВ:

(прізвище, ім'я, по батькові, дату та місце

народження, місце проживання,

громадянство особи, яка повідомляється

про підозру)

про те, що він підозрюється у _____
(зміст підозри, правова кваліфікація кримінального

правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті)

закону України про кримінальну відповідальність)

Досудовим розслідуванням встановлено, що _____

(стилий виклад фактичних обставин кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється

особа, у тому числі зазначення часу, місця його вчинення, а також інших суттєвих обставин,

відомих на момент повідомлення про підозру)

Слідчий _____
(посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

«ПОГОДЖЕНО»

Прокурор _____

(посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру та пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

Підозрюваний _____

(підпис, ініціали, прізвище)

« ___ » год. « ___ » хв. « ___ » _____ 20 __ року

Повідомлення про підозру вручив:

Слідчий _____

(посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

УДК [343.98:343.6](477)

О. П. Шайгуро

ЗНАРЯДДА ТА ЗАСОБИ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕНАЛЕЖНИМ ВИКОНАННЯМ ПРОФЕСІЙНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ МЕДИЧНИМ АБО ФАРМАЦЕВТИЧНИМ ПРАЦІВНИКОМ

Визначено знаряддя та засоби вчинення злочинів, пов'язаних із неналежним виконанням професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. На основі дослідження матеріалів кримінальних справ показано їх відсоткове відношення.

З інтенсивним розвитком науки і техніки збільшується різноманітність знарядь і засобів, призначених для досягнення злочинного результату. Часто з'являються зовсім нові їх види, що являють собою більшу суспільну небезпеку порівняно з традиційними. Дослідженню цих питань присвятили свої роботи Р. С. Белкін, Л. Д. Гаухман, М. А. Гельфер, В. І. Гуров, П. С. Дагель, О. С. Денисова, Д. А. Корецький, В. М. Кудрявцев, В. О. Образцов, А. А. Піонтковський, В. І. Сахаров, В. Ю. Шепітько та ін. Однак питання знарядь і засобів злочину, пов'язаного з неналежним виконанням професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником, залишилися поза увагою. Тому метою цієї роботи є визначення вказаних елементів криміналістичної характеристики досліджуваного злочину.

Знаряддя і засоби вчинення суспільно небезпечного діяння не включені в диспозицію ст. 140 Кримінального кодексу України, проте це не зменшує їхнього значення, оскільки вони належать до